

10. 1. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Praktické otázky týkající se zákona o registru smluv

Zákon č. [340/2015](#) Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o registru smluv“ nebo „ZRS“), inspirovaný slovenskou právní úpravou, stanovil konkrétním subjektům (mj. téměř všem státním institucím) povinnost uveřejňovat jimi uzavřené smlouvy v centrálním registru smluv. Účelem zákona je zajištění efektivnější veřejné kontroly nakládání s veřejnými prostředky. Určitá možnost veřejné kontroly byla sice již dříve zakotvena v zákoně č. [106/1999](#) Sb., o svobodném přístupu k informacím, podle něj se však informace zveřejňovaly na základě žádosti, příp. dobrovolně, tj. vyžadoval určitou aktivitu třetí strany nebo nikoli vynucenou iniciativu subjektu zveřejňujícího danou smlouvu.

Zákon o registru smluv tedy zefektivňuje tuto veřejnou kontrolu, když povinnost aktivně uveřejnit smlouvu v registru smluv stanovuje přímo povinným subjektům pod sankcí neúčinnosti smlouvy, a to počínaje dnem 1.7.2016. Registr smluv je veřejně přístupný online pro každého, kdo do něj má zájem nahlédnout, bez nutnosti podávání formální žádosti. Aplikovatelnost sankcí za neuveřejnění v podobě neúčinnosti smlouvy pak zákonodárce stanovil až od 1.7.2017, tj. s ročním odkladem. V současné době však již povinné subjekty a jejich smluvní strany musí věnovat pozornost této důležité povinnosti.

Za zmínku stojí, že zákon o registru smluv může dopadnout i na smlouvu uzavřenou před 1.7.2016 a to v případě, kdy by byla po nabytí účinnosti ZRS předmětná smlouva doplňována, měněna, nahrazována nebo rušena dohodou. V těchto případech je dle § 8 odst. 3 ZRS nezbytné uveřejnit spolu s nově uzavřenou dohodou i dotčenou původní smlouvu. Jestliže by dotčená smlouva uveřejněna nebyla, nebyla by nově uzavřená dohoda správně uveřejněna a uplatnila by se na ni sankce neplatnosti. Neplatnou by se nicméně stala jen nově uzavřená dohoda nikoliv původní smlouva.

Zákon o registru smluv vymezuje okruh smluv, které mají být povinně uveřejněny podle toho, kdo je jejich stranou. Půjde o smlouvy soukromoprávní, jakož i smlouvy o poskytnutí dotace nebo návratné finanční pomoci, jejíž stranou je některý ze subjektů vyjmenovaných v § 2 odst. 1 ZRS, tj. Česká republika, územně samosprávný celek (s výjimkou např. obcí, které nevykonávají rozšířenou působnost a jimi zřízených příspěvkových organizací), státní příspěvkové organizace, státní fond, veřejná výzkumná instituce nebo veřejná škola, dobrovolný svazek obcí, regionální rada soudržnosti, příspěvková organizace územního samosprávného celku, ústav a obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem, státní podnik nebo národní podnik, zdravotní pojišťovna, Česká televize a Český rozhlas a právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek většinovou majetkovou účast). Odhadovaný počet povinných subjektů je zhruba 7

500. Důležité je zmínit, že ex lege není stanoveno, která ze smluvních stran má povinnost smlouvu uveřejnit. Za účelem předcházení riziku neúčinnosti smluv je tedy vhodné přímo ve smlouvách uvést, která ze smluvních stran bude smlouvu v registru smluv uveřejňovat. Uveřejnit smlouvu může také na základě zmocnění advokát, příp. zmocněnec.

Podstatnou část jinak sympaticky velmi stručného zákona pak tvoří výjimky z povinnosti uveřejnění. Tyto výjimky jsou uvedeny v § 3 ZRS. První skupinou výjimek uvedenou v § 3 odst. 1 ZRS jsou obecné výjimky vyplývající ze zákona o svobodném přístupu k informacím, který zákon o registru využívá podpůrně. Konkrétně jde o utajované informace, osobní údaje, obchodní tajemství, informace o majetkových poměrech, informace chráněné právy duševního vlastnictví, bankovní tajemství a další výjimky vyplývající z jiných právních předpisů. Obsahuje-li tedy smlouva některou z těchto informací, je zapotřebí tyto informace znečitelnit. Znečitelnění přesahující tento rozsah by však bylo nesprávným postupem a porušením zákona.

Druhá skupina výjimek z povinnosti uveřejnění, jejichž okruh se zejména novelou ZRS - zákonem č. [249/2017](#) Sb. významně navýšil, je uvedena v §3 odst. 2 ZRS. Uvedená novela ZRS byla vyhlášena dne 18. srpna 2017 a stejným dnem také nabyla účinnosti. Novela reagovala zejména na četné námitky některých povinných subjektů pohybujících se v konkurenčním prostředí, které se cítily být ohroženy možným zneužitím informací ze strany svých konkurentů. Celkově je těchto výjimek osmnáct. Tak například není potřeba uveřejňovat smlouvy vzniklé z jednání s fyzickou osobou, nejde-li o převod vlastnického práva k nemovitostem, smlouvy s hodnotou předmětu nižší než 50 000 Kč bez DPH (tj. i darovací smlouvy), smlouvy uzavřené s autorem v souvislosti s autorským dílem, smlouvy o poskytování a úhradě zdravotních služeb hrazených z veřejného pojištění, některé smlouvy uzavírané veřejnou vysokou školou nebo veřejnou výzkumnou institucí v rámci doplňkové činnosti, smlouvy chráněné bankovním tajemstvím, kolektivní smlouvy nebo hojně diskutované smlouvy uzavřené státními nebo národními podniky nebo právníckými osobami, v nichž má stát nebo územní samosprávný celek většinou majetkovou účast, které byly založeny za účelem uspokojování potřeb majících průmyslovou nebo obchodní povahu nebo za účelem výzkumu, vývoje nebo zkušebnictví, pokud byly uzavřeny v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti.

Uveřejněním smlouvy je míněno vložení elektronického odkazu textového obsahu smlouvy v otevřeném a strojově čitelném formátu a rovněž metadat do registru smluv, jehož správcem je Ministerstvo vnitra. Registr smluv je, jak řečeno výše, přístupný online. Ministerstvo vnitra neodpovídá za správnost smluv a metadat uveřejněných prostřednictvím registru smluv. Vyžadovaná data zašle povinný subjekt nebo smluvní strana bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů od uzavření smlouvy. Rychlost uveřejnění je pak do 15 minut a jde o úkon automatizovaný, s následným potvrzením do datové schránky.

Následky uveřejnění smlouvy jsou popsány v § 6 ZRS. Hlavní zásadou je, že smlouva, na niž se vztahuje povinnost uveřejnění prostřednictvím registru smluv, nabývá účinnosti nejdříve dnem uveřejnění. Výjimkou je situace, kdy je smlouva uzavírána v krajní nouzi nebo za účelem odvrácení nebo zmírnění újmy hrozící bezprostředně v souvislosti s mimořádnou událostí ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí. V tomto případě se jedná o smlouvy uzavírané v mimořádných krizových situacích, kdy účinnost těchto smluv není z pochopitelných důvodů vázána na uveřejnění v registru smluv. Naroveň těmto situacím pak bylo novelou č. [249/2017](#) Sb. postaveno uzavírání smluv, jejichž předmětem jsou léčiva nebo zdravotnické prostředky, u nichž smlouvy nabývají účinnosti rovněž nezávisle na uveřejnění prostřednictvím registru smluv. Stanovení pozdější účinnosti než dnem uveřejnění v registru smluv není vyloučeno.

A jaké jsou následky neuveřejnění smlouvy či uveřejnění smlouvy nesprávným způsobem? V situaci, kdy smlouva nebyla ve lhůtě do 3 měsíců ode dne uzavření uveřejněna vůbec, platí dle § 7 odst. 1

ZRS, že smlouva je zrušena od samého počátku se všemi důsledky z toho plynoucími (např. vrácení plnění apod.). Tuto situaci nelze napravit ani případnou navazující dohodou. Další situací, která může nastat, je uveřejnění smlouvy v jiném než zákonem požadovaném rozsahu. Půjde o situaci, kdy elektronický obraz textového obsahu není čitelný či nejsou vyplněna metadata požadovaná § 5 odst. 5 ZRS, tj. chybí identifikace smluvních stran, vymezení předmětu smlouvy, cena nebo hodnota předmětu smlouvy a datum uzavření smlouvy, a to vše kumulativně. Chybí-li některá z těchto metadat, smlouva se nepovažuje za uveřejněnou a následnou sankcí je její zrušení od počátku v případě, že metadata nebudou opravena ani ve lhůtě do 3 měsíců od dne uzavření smlouvy. Výjimku tvoří případ uvedený v § 7 odst. 2 a 3 ZRS, kdy dojde k nesprávné aplikaci výjimek z uveřejnění metadat obsahujících obchodní tajemství (tj. v situaci, kdy neuveřejněná informace není obchodním tajemstvím) nebo pokud půjde o nesprávné posouzení vzniku výjimky pro právnické osoby uvedené v §2 odst. 1 písm. k) nebo n) ZRS v dobré víře, že splňuje podmínky podle § 3 odst. 2 písm. r) ZRS. Tyto situace lze napravit postupem podle § 5 odst. 7 ZRS nejpozději do 30 dnů po té, co se povinný subjekt nebo smluvní strana dozvěděla o tom, že uveřejnění není souladné se ZRS. Nezbytným předpokladem je zde však existence dobré víry. Neuveřejní-li smluvní strany smlouvu zákonem požadovaným způsobem v této 30-denní lhůtě, platí, že smlouva je zrušena od počátku.

Zákon o registru smluv je zákonem poměrně čerstvým, hojně diskutovaným a již dvakrát novelizovaným. Není vyloučeno, že bude měněn i v budoucnosti. Zda tyto změny jsou nebo budou změnami pozitivními či negativními se ukáže časem, kdy se ustálí aplikační praxe a zejména pak výklad jednotlivých ustanovení. Lze však konstatovat, že jde o zákon moderní a pro demokratickou společnost, k níž se jistě hrdě radíme, prospěšný.

Adéla Šípová

[Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář](#)

Florentinum (building C)
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

e-mail: wl@weinholdlegal.com

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)